

Kufry podróżne rodziny Paderewskich

desa UNICUM

WARSZAWA 6 CZERWCA 2013

Ignacy Jan Paderewski

Urodził się w Kuryłówce na Podolu w 1860 roku. W latach 1872 – 1878 uczył się w warszawskim Instytucie Muzycznym, gdzie studiował grę na fortepianie pod kierunkiem Rudolfa Strobla, Juliusza Janoty, Romana Schloczera i jego brata Pawła Schloczera. Z przedmiotów teoretycznych kształcił się pod kierunkiem Gustawa Regulskiego, który był uczniem Hektora Berlioza. Po ukończeniu z wyróżnieniem szkoły, otrzymał posadę nauczyciela kursu średniego fortepianu.

Paderewski utrzymywał się grając na przyjęciach, komponując i wykonując własne utwory, a także udzielając lekcji gry. W 1881 roku, po śmierci żony, wyjechał doskonalić swój warsztat do Berlina. W czasie zagranicznych wojaży Paderewski spotkał m.in. słynną polską aktorkę Helenę Modrzejewską, która zafascynowana jego talentem, podarowała mu pokaźną sumę pieniędzy. Za tę kwotę mógł kontynuować naukę w Wiedniu pod kierownictwem Teodora Leszetyckiego.

Pierwszy większy sukces odniósł, debiutując jako pianista w 1887 roku. Później przez pewien czas przebywał w Londynie, gdzie koncertował m.in. przed królową Wiktorią. Wielkim sukcesem okazało się jego tournée po Stanach Zjednoczonych w latach 1891 – 1892. Zyskał wówczas ogromną popularność, nazywany był największym ze wszystkich mistrzem, królem pianistów, czarodziejem klawiatury. W 1899 roku Paderewski poślubił Heleną Górską. Pomimo zakupienia dworku w Kąśnej Dolnej w Małopolsce państwo Paderewscy osiedli w Szwajcarii, w posiadłości Riond-Bosson w Tolochenaz koło Morges, niedaleko Lozanny.

Chociaż artysta większą cześć życia spędzał poza granicami kraju, zawsze czuł się Polakiem. Na jego zlecenie w 1908 roku rzeźbiarz Antoni Wiwulski wykonał pomnik upamiętniający zwycięstwo wojsk polskich w bitwie pod Grunwaldem. Po wybuchu I wojny światowej zaczął prowadzić szeroko zakrojoną działalność dyplomatyczną na rzecz Polski i Polaków, wykorzystując swą popularność na Zachodzie, m.in. zbierał fundusze na pomoc ofiarom wojny i był jednym ze współzałożycieli komitetów pomocy Polakom w Paryżu i Londynie. W 1915 roku założył wraz z Henrykiem Sienkiewiczem w Vevey Szwajcarski Komitet Generalny Pomocy Ofiarom Wojny w Polsce. W sierpniu 1917 roku został przedstawicielem Komitetu Narodowego Polskiego; wraz z Romanem Dmowskim jako delegat pełnomocny reprezentował Polskę na konferencji pokojowej w Paryżu, zakończonej podpisaniem traktatu wersalskiego, kończącego I wojnę światową.

Po powrocie do kraju Józefa Piłsudskiego i powierzeniu przez niego misji formowania rządu Jędrzejowi Moraczewskiemu, również i Paderewski powrócił do Polski. 25 grudnia 1918 pojawił się w Gdańsku, skąd następnie udał się do Poznania. Jego przybycie do stolicy Wielkopolski i entuzjastyczne przywitanie stało się impulsem do wybuchu zakończonego sukcesem powstania. Po przyjeździe do Warszawy, Paderewski spotkał się z Piłsudskim i podjął się roli mediatora pomiędzy nim, a obozem Dmowskiego. 16 stycznia 1919 został premierem, pełniąc również funkcję ministra spraw zagranicznych. Paderewski wiedział, iż jego gabinet ma charakter tylko i wyłącznie przejściowy, dlatego w grudniu 1919 roku podał go do dymisji i wyjechał do Szwajcarii, aby odpocząć od polityki. Powrócił jednak do kraju w kulminacji wojny polsko – bolszewickiej w 1920 roku.

W 1922 roku wyjechał ponownie do USA, gdzie powrócił do koncertowania. W tym czasie otrzymał wiele tytułów i odznaczeń, m.in. tytuł lordowski od brytyjskiego monarchy Jerzego V.

Po wybuchu II wojny światowej Paderewski wszedł w skład rządu Polski na uchodźstwie. Został przewodniczącym Rady Narodowej Rzeczypospolitej Polskiej w Londynie, która stanowiła substytut Sejmu na emigracji. We wrześniu 1940 roku, mimo choroby, udał się raz jeszcze do USA, by działać na rzecz Polski. Spowodował między innymi uzyskanie przez rząd Sikorskiego kredytów na uzbrojenie Polskich Sił Zbrojnych na Zachodzie.

Ignacy Jan Paderewski zmarł na zapalenie płuc 29 czerwca 1941 roku w Nowym Jorku. Pierwotnie pochowano go na Narodowym Cmentarzu w Arlington w pobliżu Waszyngtonu, jednak 29 czerwca 1992 roku trumnę z jego prochami sprowadzono do Polski, która spoczęła w krypcie archikatedry św. Jana w Warszawie.

Paderewski na statku w podróży z Francji do Stanów Zjednoczonych

Oferowany przez nas do sprzedaży zestaw kufrów podróżnych należących do Ignacego Jana Paderewskiego i jego żony Heleny, to znaczące wydarzenie na rynku antykwarycznym. Tak ciekawe przedmioty o randze muzealnej niezwykle rzadko trafiają na aukcje. Kufry towarzyszyły licznym wojażom i światowym tournée wybitnego pianisty, w trakcie których dotrzymywała mu towarzystwa małżonka. O historii podróży małżeństwa Paderewskich świadczą zachowane na kufrach nalepki z miast europejskich m.in. Londynu, Rzymu, Florencji, Paryża. Stanowią niewątpliwe, historyczne świadectwo międzynarodowych sukcesów polskiego kompozytora.

Wykonane zostały m.in. przez słynną firmę kaletniczą The Oshkosh Trunk Company z Oshkosh w stanie Wisconsin, specjalizującą się od 1914 roku do końca okresu międzywojennego w produkcji ekwipaży podróżnych. The Oshkosh Trunk Company produkowała kilka zbliżonych do siebie linii wyrobów, opartych na identycznym schemacie dwóch pionowych korpusów połączonych ze sobą zawiasami i zamkami z komorą na wieszaki ubraniowe i szuflady. Po analizie tabliczki firmowej z patentami opatrzonej datami, wysnuć można wniosek, że pianista nabył je w 1923 lub 1924 roku w trakcie jednej z licznych podróży do USA.

Nie ma wątpliwości, że kufry stanowiły własność Ignacego i Heleny Paderewskich, o czym ewidentnie świadczą naniesione na nie czerwoną farbą monogramy. Identyczne oznakowanie znajduje się na kufrze przekazanym testamentem razem z pamiątkami i kolekcją artystyczną kompozytora do zbiorów Muzeum Narodowego w Warszawie w 1951 roku. Potwierdzeniem ich historii stanowią także zachowane na nich nalepki z miejsc, w których przebywał Paderewski. Przede wszystkim zaś nalepka z transatlantyku „Ile de France", na którego pokładzie wykonano kompozytorowi zdjęcie w trakcie ostatniej podróży do USA, w lutym 1939 roku. Kufry trafiły do Polski koleją przez przejście graniczne w Zebrzydowicach 4 lutego 1958 za sprawą interwencji pracownika ambasady polskiej w Szwajcarii. Potwierdzają to zachowane na wszystkich egzemplarzach papierowe nalepki z Ministerstwa Spraw Zagranicznych.

Stanisław Stefan Mieleszkiewicz w swojej opinii z dnia 26.02.2013 r. stwierdza, że „Niewątpliwie kufry po Ignacym Paderewskim są zabytkami i pamiątkami po polskim męża stanu, wybitnym kompozytorze i genialnym wirtuozie."

1

Kufer Ignacego Paderewskiego

konstrukcja – sklejka brzozowa; wyściełanie – cerata, tkanina; okucia – stal, mosiądz; uchwyty – skóra, wym. ok. 105 x ok. 55x ok. 65 cm

Kufer – szafa, prostopadłościenny, z narożami wzmacnianymi metalowymi okuciami. Składający się z dwóch korpusów malowanych na czarno, połączonych motylkowymi zawiasami i zamykanych dwoma zamkami walizkowym. W górnej partii kufra biało-czerwony pas naniesiony farbą olejną. Na górnej powierzchni w części frontowej naniesiony czerwoną farbą przez szablon monogram 'H.P.'
Producent: nieznany

NA GÓRNEJ POWIERZCHNI KUFRA:
8 papierowych nalepek zachowanych fragmentarycznie, w tym nalepka Ministerstwa Spraw Zagranicznych

OPINIA:
Stanisław Stefan Mieleszkiewicz

Cena wywoławcza: 6 000 zł

Estymacja 8 000 – 12 000

2

Kufer Heleny Paderewskiej

konstrukcja – sklejka brzozowa; wyściełanie: tkanina ze stylizowanymi motywami roślinno-owocowymi; okucia – stal, mosiądz; uchwyty – skóra, wym. 67,5 x 77 x 62 cm

Kufer prostopadłościenny, z narożami wzmacnianymi metalowymi okuciami. Zamykany pośrodku mosiężno – stalowym zamkiem walizkowym (brak klucza zamka). Malowany na kolor ciemnozielony. Pośrodku frontu, wieka i ściany tylnej pionowy biało – czerwony pas naniesiony farbą olejną. Po bokach malowane czerwoną farbą przez szablon inicjały 'H.P.' grawerowana sygnatura na zamku: 'Eagle Lock Co. | TERRYVILLE [CONN.] USA' (sygnatura producenta zamka)

NA PRAWYM BOKU:
12 nalepek papierowych zachowanych fragmentarycznie
NA LEWYM BOKU:
4 nalepki papierowe zachowane fragmentarycznie, w tym: nalepka z Ministerstwa Spraw Zagranicznych.

Cena wywoławcza: 6 000 zł

Estymacja 8 000 – 12 000

3

Kufer Ignacego Paderewskiego

konstrukcja – sklejka brzozowa; wyściełanie – cerata, tkanina; okucia – stal, mosiądz; uchwyty – skóra, wym. ok. 109 x ok. 59 x ok. 59 cm

Kufer – szafa, prostopadłościenny, z zaokrąglonymi narożami wzmacnianymi metalowymi okuciami. Składający się z dwóch korpusów malowanych na brązowo, połączonych motylkowymi zawiasami i zamykanych zamkiem walizkowym. W połowie wysokości wszystkie ścianki obwiedzione biało-czerwonym pasem naniesionym farbą olejną.

sygnowany: 2 tabliczki metalowe: na prawym boku tylnej części z wizerunkiem Indianina i napisem: 'THE OSHKOSH | TRUNK COMPANY | OSHKOSH, WISCONSIN, USA | REG. US. PAT. OFF.'
Producent: The Oshkosh Trunk Company

NA GÓRNEJ POWIERZCHNI KUFRA:
12 papierowych nalepek w różnym stopniu zachowania, w tym nalepka Ministerstwa Spraw Zagranicznych

NA PRAWYM BOKU:
1 zachowana fragmentarycznie nalepka papierowa

NA LEWYM BOKU:
4 zachowane fragmentarycznie nalepki papierowe

ŚCIANKA FRONTOWA KUFRA:
12 nalepek papierowych, z których większość dobrze zachowana, czytelna

Cena wywoławcza: 6 000 zł

Estymacja 8 000 – 12 000

4

Kufer Heleny Paderewskiej

konstrukcja – sklejka brzozowa; wyściełanie – płótno lniane, cerata, tkanina lniana; okucia – stal, mosiądz; uchwyty – skóra, wym. 109 x 59,5 x 65 cm

Kufer – szafa, prostopadłościenny, z narożami wzmacnianymi metalowymi okuciami. Składający się z dwóch korpusów malowanych na zielono, połączonych motylkowymi zawiasami i zamykanych dwoma walizkowymi zamkami. W górnej partii kufra biało – czerwony pas naniesiony farbą olejną. Na górnej powierzchni w części frontowej naniesiony czerwoną farbą przez szablon monogram 'I.J.P'

SYGNOWANY:
2 tabliczki metalowe: na prawym boku tylnej części z wizerunkiem Indianina i napisem: 'THE OSHKOSH | TRUNK COMPANY | OSHKOSH, WISCONSIN, USA | REG. US. PAT. OFF.', na górnej powierzchni tylnego korpusu z wypisanymi numerami patentów z lat 1913 – 1923 oraz: 'AISO FOREIGN PATENTS | THE OSHKOSH | TRUNK CO.'
Producent: 'The Oshkosh Trunk Company'

NA GÓRNEJ POWIERZCHNI:
- nalepka papierowa 'Ministerstwo Spraw Zagranicznych | Warszawa 4.02.58 | stacja nadania Zebrzydowice | stacja przesłania Warszawa Gdańska'
- 'French Line | Cie Gle | S/S ILE DE FRANCE | TRANSATLANTIQUE'
- 10 nalepek papierowych zachowanych fragmentarycznie

BOKI OBU KORPUSÓW:
2 nieczytelne nalepki papierowe

OPINIA:
Stanisław Stefan Mieleszkiewicz

Cena wywoławcza: 6 000 zł

Estymacja 8 000 – 12 000

